

Ono čemu zdravljem u zajednici težimo jest SRETNIJI GRAD

Naš novi, 24. broj Epohe zdravlja vezan je uz temu Duševno zdravlje u zajednici i prikazuje sadržaje kojima smo se, u sklopu radionica i poslovnih sastanaka Mreže, bavili tijekom proteklih dviju godina. Duševno zdravlje je tema kojom se, kroz problem ovisnosti, potom posttraumatskog stresnog poremećaja te pijenja u mladih Mreža bavi već od devedesetih godina prošlog stoljeća. Tijekom vremena obuhvaćeni su i drugi sadržaji vezani uz duševno zdravlje, no tek od 2019. nastojimo sustavno adresirati (kako i Svjetska zdravstvena organizacija već godinama upozorava) najveće zdravstveno iskustvo 21. stoljeća. Kako je ovo prvi tematski broj Epohe zdravlja u cijelosti posvećen duševnom zdravlju, krećemo s neuobičajeno velikim brojem uglednih uvodničara. Njihovi su tekstovi obvezno štivo za sve one koji žele razumjeti „širu sliku“, odnosno složenost izazova pred nama. Kroz svoje tekstove autorice će vam pojasniti zašto je duševno zdravlje vodeći izazov zdravlja u Hrvatskoj danas, koji su poremećaji u kojim dobnim i socijalnim skupinama najučestaliji, koje su posljedice pandemije i potresa na naše duševno zdravlje, kako možemo djelovati na zaštitu i unaprjeđenje duševnog zdravlja te što je koncept duševnog zdravlja u zajednici i kako

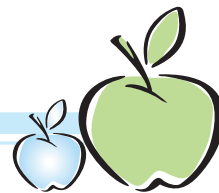

ga je moguće implementirati. Iz njihovih ćete uvodnika naučiti da je tijekom proteklih nekoliko desetljeća trend pružanja usluga zaštite mentalnog zdravlja usmjeren ka provođenju intervencija u lokalnoj zajednici. Te intervencije „pokrivaju“ cijelu lepezu mjera zdravstvene zaštite, od unaprjeđenja zdravlja, preko prevencije i pravodobnog otkrivanja mentalnih poremećaja, do liječenja i rehabilitacije s ciljem postizanja potpunog oporavka. Cjelovite prikaze aktivnosti zaštite mentalnog zdravlja u zajednici, s cijelim rasponom intervencija, donose tekstovi Grada Dubrovnika „Mentalno zdravi u zdravome gradu“ i Grada Poreča „Istarski model zaštite mentalnog zdravlja“.

Tea u svojem uvodniku govori da su za unaprjeđenje mentalnog zdravlja djece i mladih u suvremenom svijetu ključna sveobuhvatna ulaganja nadležnih institucija, zajednice i

društva u cjelini. Ovo se ulaganje oslanja na programe kojima se nastoji podići svijest među djecom, adolescentima i mladima o tome kako sačuvati osobno mentalno zdravlje te kako pomoći svim ciljanim skupinama (vršnjacima, roditeljima i nastavnicima) da pruže podršku prijateljima, djeci i učenicima. Primjere ovih aktivnosti donose prilozi Grada Varaždina (Čeličana), Grada Crikvenice (Svjetionik podrške), Grada Osijeka (Sunce) i Primorsko-goranske županije (Savjetovalište za mlade). Kako je u ovom broju Epohe savjetovanje najčešće spominjana riječ, zamolili smo profesoricu Bercs Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Studija za socijalni rad da nam u svom uvodniku pojasni što je savjetovanje kao metoda pomaganja te koji su osnovni principi njegove primjene.

U području prevencije i pravodobnog prepoznavanja problema mentalnog zdravlja, mjere uključuju pravodobno otkrivanje poremećaja u ponašanju i mentalnih poremećaja, uključujući probir na obiteljsko nasilje, zlorabu alkohola i droga, prevenciju depresije i suicida, pružanje psihološke pomoći te uključivanje u skrb roditelja, nastavnika, zdravstvenog osoblja i drugih dostupnih resursa u zajednici. Adekvatna stručna pomoć pruža se u skladu s potrebama i dobi

uz individualni pristup, kroz koordiniran i povezan sustav izvanbolničkog i bolničkog liječenja. Naglasak je na liječenju izvan bolnice, što je jedino moguće osigurati ako je razvijeno pružanje usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, u lokalnoj zajednici, u pacijentovu domu i u dnevnim bolnicama, uz uključivanje mobilnih timova i drugih programa u zajednici. Primjeri koji ilustriraju ove aktivnosti stigili su iz Sisačko-moslavačke županije (Mobilni timovi za psihološku i psihijatrijsku podršku nakon razornog potresa, O radu Dnevne bolnice za alkoholizam Bolnice „Dr. Ivan Barbot“, Popovača) i Grada Zagreba (Stručnjaci po iskustvu kao temelj rada Udruge Ludruga).

Razvoj usluga u zajednici ne znači da bolničko liječenje više neće biti potrebno, nego da će ono biti rjeđe i kraće te bolje povezano s izvanbolničkim sustavom liječenja. Mentalno zdravlje u zajednici također uključuje transformaciju usluga u području socijalne skrbi baziranih na suvremenim smjernicama za stambeno zbrinjavanje osoba s težim funkcionalnim oštećenjima mentalnog zdravlja, povezivanje s planovima deinstitucionalizacije u području socijalne skrbi, poštivanje prava za izbor sredine gdje će osoba živjeti i pravo na podršku u zajednici koja omogućuje socijalno uključenje, poput posla ili organizacije slobodnog vremena. U ovom broju Epohe takav primjer donosi Grad Rijeka s prikazom Dobre prakse u Domu Turnić.

Integralni je dio potpornog procesa za sve osobe s problemima mentalnog zdravlja i sastavnica koncepta duševnog zdravlja u zajednici i djelovanje na sprječavanju njihove stigmatizacije i diskriminacije. Danijela u svojem uvodniku ističe da je zaštita i unaprjeđenje mentalnog zdravlja zadaća cjelokupnog društva, koja počinje promjenom svijesti, načina razmišljanja, slušanja, razumijevanja i prihvaćanja drugog ljudskog bića. U Slađaninom uvodniku objašnjava se zašto to trebamo učiniti: „Mentalno je zdravlje socijalni kapital koji doprinosi društvenom i ekonomskom razvoju društva te ostvarenju zadovoljstva i produktivnog života građana. Mentalno zdravlje potiče samopouzdanje, samopoštovanje, upravljanje emocijama na konstruktivan način, kreativnost, održavanje ljudskih međuodnosa, poboljšava vještine rješavanja stresnih situacija, otpornost na stres, što sve omogućuje da ljudi žive produktivno, upravljaju svojim životima te imaju doživljaj pripadnosti zajednici.“ Riječju, da su spremni stvarati – SRETNIJI GRAD. Tu su poveznicu intuitivno prepoznali najmlađi, učenici III. a razreda Osnovne škole Vladimira Nazora iz Crikvenice koji su s učiteljicom Majom Lončarić i uz grafičku obradu koju je napravila Klaudia Križanec, idejno oblikovali plakat koji vam donosimo na naslovnici ovoga broja Epohe zdravlja.

Prof.dr.sc. Selma Šogorić
glavna urednica
ssogoric@snz.hr

